

Audiovizualinio vertimo studijų programos dešimtmečio atgarsiai Vilniaus universiteto Kauno fakultete

Indrė Bagdžiūtė

Vilniaus universiteto Kauno fakultetas
Vilnius University Kaunas Faculty
Muitinės g. 8, LT-44280 Kaunas, Lietuva
E. paštas indre.bagdziute@knf.stud.vu.lt
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-6291-1151>
Moksliniai interesai: lingvistika, vertimas, audiovizualinis vertimas
Scientific interests: linguistics, translation, audiovisual translation

Gabrielė Jakaitytė

Vilniaus universiteto Kauno fakultetas
Vilnius University Kaunas Faculty
Muitinės g. 8, LT-44280 Kaunas, Lietuva
E. paštas gabriele.jakaityte@knf.stud.vu.lt
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0007-4601-8459>
Moksliniai interesai: audiovizualinis vertimas, vertimas, literatūra
Scientific interests: audiovisual translation, translation, literature

Viktorija Šedvydytė

Vilniaus universiteto Kauno fakultetas
Vilnius University Kaunas Faculty
Muitinės g. 8, LT-44280 Kaunas, Lietuva
E. paštas viktorija.sedvydyte@knf.stud.vu.lt
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-3629-721X>
Moksliniai interesai: audiovizualinis vertimas, kino adaptacija, literatūra
Scientific interests: audiovisual translation, film adaptation, literature

2012 metais Vilniaus universiteto Kauno fakultete buvo pradėta vykdyti Audiovizualinio vertimo bakalauro studijų programa, rengianti kompetentingus audiovizualinio vertimo specialistus, turinčius lietuvių, anglų ir vokiečių, rusų arba prancūzų kalbų žinių. Šios studijų programos studentai mokosi užklotinio vertimo, subtitravimo, surtitravimo, vertimo dubliažui, specializuoto vertimo, vaizdo žaidimų lokalizacijos. Studentai taip pat praktikuojasi audiovizualinio vertimo laboratorijose, dirbama su autentiška medžiaga, vykdoma projektinė veikla ir bendradarbiaujama su socialiniais partneriais. Šios studijų

Submitted 10 May 2023/ Accepted 28 August 2023

Įteikta 2023 05 10 / Priimta 2023 08 28

Copyright © 2023 Indrė Bagdžiūtė, Gabrielė Jakaitytė, Viktorija Šedvydytė. Published by Vilnius University Press. This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium provided the original author and source are credited.

programos dešimtmečio progai paminėti 2023 m. balandžio 25 ir 26 dienomis vyko keli renginiai, subūrę Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojus, studentus, absolventus, socialinius partnerius ir į renginius atvykusius svečius.

Jaunųjų mokslininkų konferencija *TELL ME MORE*

Balandžio 25 dieną Vilniaus universiteto Kauno fakultete vyko konferencija *TELL ME MORE* (liet. *papasakok man daugiau*), išaugusi iš anksčiau organizuotų konferencijų *TELL ME* (liet. *pasakyk man*). *TELL ME MORE* – atgimusi ne tik su nauju pavadinimu, bet ir su nauja idėja konferenciją orientuoti į jaunųjų mokslininkų veiklą, susijusią su vertimo temomis.

Pirmą kartą įvykusi 2013 metais, *TELL ME* (pavadinimas yra akronimas, kuris iššifruojamas taip: *Tarp Eilučių: Lingvistikos, Literatūrologijos, Medijų Erdvė*) konferencija per savo penkerius gyvavimo metus subūrė mokslininkų iš viso pasaulio, o 2021 metais jos organizatoriai priėmė ir tarpdalykinės konferencijos *MultiMeDialectTranslation 8* (liet. *Dialektų vertimas multimedijoje*) organizavimo iššūkį. Po ilgos pertraukos *TELL ME MORE* sugrįžimas sukėlė ne mažesnę susidomėjimą: visų studijų pakopų studentai ir jaunieji mokslininkai susirinko dalytis savo tyrimų rezultatais ir diskutuoti apie vertimo svarbą ir problemas, o prie konferencijos organizavimo prisijungė gausi studentų komanda¹. Konferencijos planavimo darbai ir kilusių idėjų įgyvendinimas prasidėjo dar vasario mėnesį.

Konferencijoje savo tyrimus pateikė penkiolika jaunųjų mokslininkų iš Vilniaus universiteto Kauno fakulteto, Vytauto Didžiojo universiteto ir Vakarų Bretanės universiteto. Jų pristatymai apėmė audiovizualinio ir tradicinio vertimo, teismo vertėjo darbo, modernaus meno kalbinio kraštovaizdžio ir lietuvių kalbos morfologijos ypatumus. Renginio organizatorius maloniai nustebino klausytojų gausa ir jų aktyvumas. Konferenciją stebėjo ne tik į fakultetą atvykę svečiai, bet ir žiūrovai, prisijungę nuotoliniu būdu. Gausi publika šiltai sutiko pranešėjus ir juos palaikė kurdama jaukią atmosferą, domėjosi pristatomais tyrimais, kėlė klausimus, diskutavo. Konferenciją atidarė ir sveikinimo žodžius tarė Audiovizualinio vertimo bakalauro studijų programos komiteto pirmininkė doc. dr. Jurgita Astrauskienė, taip pat Kalbų, literatūros ir vertimo studijų instituto direktorė prof. dr. Danguolė Satkauskaitė. Jos pasidžiaugė atgimusia *TELL ME* idėja, pateiktų pranešimų ir klausytojų gausa, palinkėjo susirinkusiems prasmingo laiko ir įdomių mokslinių diskusijų.

Rytinė konferencijos dalis

Rytinėje konferencijos dalyje, moderuojamoje j. asist. dokt. Indrės Višinskaitės, savo tyrimus pristatė šeši jaunieji mokslininkai, tarp kurių – studentė iš Vakarų Bretanės universiteto ir penki Vilniaus universiteto Kauno fakulteto studentai. Šioje konferencijos

¹ Organizacinio ir mokslinio komiteto narių sąrašą žr.: <https://www.knf.vu.lt/mokslas/3213-jaunuju-mokslininku-konferencija-vertimo-tematika-tell-me-more#organizacinis-komitetas>

dalyje buvo gilinamasi į kalambūrų, kultūrinių realių, idiomų ir kitų kalbinių aspektų audiovizualiniuose kūriniuose vertimą.

Pirmąjį pranešimą, kuriame aptarti kalambūrų animaciniame filme *Ponas Žirnis ir Šermanas* (2014 m.) perteikimo iš anglų kalbos į lietuvių kalbą ypatumai, skaitė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto doktorantė Brigita Brasienė. Studentė atkreipė dėmesį į tai, kokios kalambūrų vertimo kategorijos nagrinėjamame filme pritaikytos dažniausiai: kalambūras perteikiamas kalambūru, išlaikomas semantinis turinys, tačiau ne kalambūras, ir kai kalambūras perteikiamas aiškinamuoju būdu. Įdomu tai, kad atliktame tyrime nepasitaikė atveju, kai kalambūrai verčiant praleidžiami, žodžių žaismas transkribuojamas ar kalambūras pridedamas ar sukuriamas lietuvių kalboje, kai jo nėra originale. Doktorantė pabrėžė, kad atlikus tyrimą galima teigti, jog vertėjas stengėsi įveikti lingvistinius iššūkius ir atsižvelgti į multimodalinį sąryšį, taip pat dubliavimo sinchroniškumą, kuris analizuojamais atvejais buvo sėkmingai išlaikytas.

Antrasis – Vakarų Bretanės universiteto studentės Anne-Catherine Glaz pranešimas – išsiskyrė tyrimo kalbų kombinacija, jame aptartas kalambūrų animaciniame filme *Aš iš kitos veidrodžio pusės* (2019 m.) vertimas iš vokiečių kalbos į anglų ir prancūzų kalbą. Atskleista, kad dėl abiejų kalbų priklausymo germanų kalbų šeimai verčiant kalambūrus į anglų kalbą dažniausiai pavyko naudoti tą patį žodžių žaismo tipą ir techniką, o prancūziškai dubliuotoje versijoje reikėjo lankstesnių vertimo sprendimų, neapsieita ir be atveju, kai kalambūras vertimo kalboje buvo pašalintas. Iš Prancūzijos atvykusi studentė ne tik subtiliai pateikė savo mokslinį projektą, bet ir suteikė konferencijos svečiams ir dalyviams galimybę išgirsti gimtakalbės tariamas prancūziškas frazes.

Konferenciją tęsė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo magistrantūros studijų programos studentė Ieva Puidokaitė, pristachiusi ispanizmų animaciniame filme *Koko* (2017 m.) perteikimo į lietuvių kalbą specifiką. Studentės tyrime atskleidžiama, kad ispanizmų išlaikymas pasirinktame audiovizualiniame kūrinyje sudarė mažiau nei ketvirtadalį atveju – dauguma ispanizmų buvo išversti pažodžiui arba modifikuoti. Taip vertėjai stengėsi priartinti meksikiečių kultūrą prie lietuvių auditorijos išsaugodami ispanizmus, kuriuos tikslinė auditorija galėtų lengvai atpažinti.

Nors visų pranešimų temos buvo svarbios ir įdomios, savo tyrimo pobūdžiu išsiskyrė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo magistrantūros studijų programos studentė Indrė Bagdžiūtė. Ji pateikė eksperimentinį projektą, kurio metu lygino Audiovizualinio vertimo studijų programos ir kitų mokslo sričių studentų atliktus idiominių posakių animaciniame filme *Princesė ir varlius* (2009 m.) vertimus iš anglų kalbos į lietuvių kalbą. Analizė parodė, kad studentai, nestudijuojantys audiovizualinio vertimo, linkę rinktis pažodinį vertimą arba nenutolti nuo originalaus teksto, jie dažniausiai neadaptuoja tikrinių daiktavardžių, o kartais net neatpažįsta idiominių posakių. Išanalizavus visų eksperimento dalyvių vertimus matyti, kad vyraujanti klaidų rūšis – ortografijos klaidos, o verčiant idiominius posakius dažniausiai taikomi moduliacijos ir pažodinio vertimo būdai. Dėl neįprasto tyrimo formato šis pranešimas atkreipė renginio stebėtojų dėmesį ir sulaukė palaikymo, todėl buvo išrinktas geriausiu konferencijos pranešimu ir apdovanotas konferencijos rėmėjo vertimų biuro „Bella Verba“ prizu.

Penktasis rytinės konferencijos dalies pranešimas, kurį skaitė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo bakalauro studijų programos studentė Viltė Ažukaitė, apėmė kultūrinių realių animaciniame filme *Šunų sala* (2018 m.) ir vertimo strategijų analizę mėgėjiškame šio filmo vertime. Tyrimo metu buvo aptiktos 522 kultūrinės realijos, iš kurių dažniausios buvo etnografinės realijos (246 atvejai). Dažniausias vertimo būdas buvo pažodinis vertimas (175 atvejai), taip pat naudotas praleidimas (120 atvejų), dažniausiai siužetui svarbiam, bet ekrane rodomam tekstui. Nors subtitrai buvo tinkamo ilgio, kai kurių techninių reikalavimų, pavyzdžiui, naudoti lietuviškus diakritinius ženklus, nebuvo nuosekliai laikomasi.

Paskutiniai rytinės konferencijos dalies pranešėja – Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo studijų programos magistrantė Austė Vilimienė. Studentė atskleidė kultūrinių realių, susijusių su maistu, filme *Šimto žingsnių kelionė* (2014 m.) perteikimo iš anglų į lietuvių kalbą subtilumus. Paminėtina, kad tyrimo metu aptiktos 44 su gastronomija susijusios kultūrinės realijos.

Popietinė konferencijos dalis

Popietinę konferencijos dalį, kurioje pateikti septyni pranešimai, moderavo dokt. Brigita Brasienė. Ši konferencijos dalis apėmė daugiau su kalba ir vertimu susijusių sričių: subtitravimą, tradicinį vertimą, humoro perteikimą vertime, vertimo žodžiu ir raštu teismuose specifiką ir lietuvių kalbos ypatumus.

Pirmasis savo pranešimą apie terminų vertimo subtitruose specifiką pristatė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo studijų programos magistrantas Linas Švabauskas. Darbe buvo pabrėžiami subtitravimo erdviniai, laiko ir techniniai apribojimai, taip pat tikslumo svarba verčiant mokslinius terminus seriale *Černobylys* (2019 m.). Pranešėjas atskleidė, kad penkiose serijose buvo aptikti 643 subtitrai su moksliniais terminais, kurių perteikimui į lietuvių kalbą dažniausiai buvo taikomos tiesioginio ir pažodinio vertimo strategijos. Taip pat pabrėžtina, kad siekiant laikytis techninių reikalavimų nemažai terminų buvo praleidžiami arba keičiami trumpesniais sinonimais.

Antroji pranešėja, Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo bakalauro studijų programos studentė Beata Mongird, aptarė subtitrų kokybės vertinimo procesus. Pranešėja atskleidė, kad šiuo metu nėra visuotinai priimto kokybės vertinimo modelio ir tai prisideda prie bendro subtitrų kokybės prastėjimo. Ji taip pat pateikė naujausius Jano Pederseno (2017 m.) *FAR* ir Alexanderio Künzlio (2021 m.) *CIA* modelius atsižvelgdama į mokslininkų, vertėjų, žiūrovų vaidmenį formuojant subtitrų kokybės standartą, aptarė vertinimo tendencijas ir potencialą.

Trečioji savo tyrimą apie dialogą papildančios informacijos vertimą į lietuvių kalbą pateikė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audiovizualinio vertimo magistrantūros studijų programos studentė Gabrielė Jakaitytė. Magistrantė pabrėžė akivaizdų tokio pobūdžio tyrimų trūkumą ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėje akademinėje bendruomenėje. Tyrimo tikslas – atskleisti George'o Orwello *Gyvulių ūkio* (1945 m.) dialogą papildančios informacijos vertimą į lietuvių kalbą ypatumus ir kokybę. Tyrimo metu pastebėtas kon-

kretizuojančių vertimo strategijų taikymo dažnumas, perteiktas veiksmažodžių ir įvardžių sinonimijos kiekiu. Taip pat verta paminėti, kad šio pranešimo santrauka laimėjo vertimų biuro „Bella Verba“ direktorės Linos Abraitienės įsteigtą prizą už siekį užpildyti esamas vertimo srities tyrimų spragas, taip pat už pasirinktą itin svarbią – dialogą papildančios informacijos vertimo – temą, kurios nagrinėjimas gali padėti atskleisti unikalias lietuvių kalbos ir kultūros ypatybes, tokias kaip didelis veiksmažodžių sinonimijos kiekis, „žmo-gišku“ veiksmažodžių taikymas gyvūnams ir pan.

Ketvirtasis pranešimą apie humoro vertimo ypatybes skaitė Vilniaus universiteto Kau-no fakulteto Audiovizualinio vertimo magistrantūros studijų programos studentas Tomas Tamkevičius, kurio tyrimo tikslas buvo nustatyti dažniausiai taikomas humoristinių frazių vertimo strategijas televizijos seriale *Biuras* užklotiniame vertime. Pranešėjas atskleidė, kad daugeliu atvejų humoristiniai posakiai verčiant į lietuvių kalbą nepakito, o vyraujanti humoro rūšis buvo aliuzija. Taip pat nustatyta, kad verčiant į lietuvių kalbą humoristinių frazių sinchronijos pasirinktose serijose buvo išlaikytos tik iš dalies arba visai neišlaikytos.

Miglė Piečytė iš Vytauto Didžiojo universiteto savo pranešimą apie lietuvių kalbos morfologinio daugiareikšmiškumo atsiradimo priežastis pristatė penktoji. Pranešėja atliko tyrimą, kurio metu išanalizavo ir suskirstė morfologinio daugiareikšmiškumo atvejus, vadinamus lietuvių kalbos homoformomis. Buvo sukurtas pirmasis *Lietuvių kalbos homo-formų žodynas*, sudarytas iš 35 437 žodžių, kuris mokslininkams gali padėti labiau išplė-toti tyrimus. Tyrimo tikslas – aprašyti homoformų lietuvių kalboje atsiradimo priežastis remiantis sukurtu *Lietuvių kalbos homoformų žodynu*, kuris, tyrėjos teigimu, galėtų būti vertingas vertėjams, kurie naudojami automatinėmis vertimo priemonėmis. Pranešimas sulaukė daug dėmesio ir konferencijos svečių klausimų. Doc. dr. Jurgita Astrauskienė teigė, kad šis žodynas gali svariai prisidėti prie lietuviškų kalambūrų kūrimo ir jų vertimo.

Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Lietuvių filologijos ir reklamos bakalauro studijų programos studentės Viltė Nausėdaitė, Eglė Navickaitė ir Aura Naimavičiūtė pristatė tyrimą, kuriame nagrinėjo Yoko Ono meninės erdvės *Pridėk spalvą. Pabėgėlių valtis* kalbinį kraštovaizdį. Pristatymo metu buvo vertinama parodos lankytojų, kaip me-ninių kalbinio kraštovaizdžio kūrėjų ir kalbos vartotojų, žodinė raiška. Pranešėjos taip pat pabrėžė, kad meninės erdvės kalbinis kraštovaizdis atspindi gyvosios kalbos raišką ir vartoseną, leidžia identifikuoti daugiakalbystę arba vienkalbystę, raštingumą ir kitas su kalba sietinas tendencijas.

Paskutinė konferencijos pranešėja – Vilniaus universiteto Kauno fakulteto Audi-vizualinio vertimo studijų programos bakalaurantė Goda Pliatkutė – auditorijai pateikė iššūkius, su kuriais susiduriama teismo vertėjo darbe. Ji aptarė teismo vertėjo darbo kasdienybę ir vaidmenį teisminiame procese, pasidalijo asmenine tokio pobūdžio darbo patirtimi. Pranešėja kalbėjo apie tai, kokia yra teismo vertėjo diena, darbo etika, vertimo procesas, naudojami įrankiai, taip pat atskleidė, kodėl šiame darbe itin svarbus tikslumas ir ką lemia klaidos. Šis pranešimas sukėlė diskusijas: viena iš konferencijos klausytojų pasidalijo vertėjo žodžiu darbo patirtimi medicinos srityje.

Konferencijos uždarymo ceremonijoje doc. dr. Jurgita Astrauskienė įteikė pažymėjimus pranešėjams ir konferencijos organizatoriams. Džiugu, kad konferencija vyko sklandžiai,

sulaukė didelio susidomėjimo, o renginio svečiai ir dalyviai išsiskirstė įkvėpti įdomių idėjų ir gerų emocijų. Renginio akimirkas ir pranešimų santraukas galima rasti specialiai šiai konferencijai sukurtame puslapyje².

Audiovizualinio vertimo studijų programos dešimtmečio šventė

2023 metų balandžio 25 dieną įvykusi konferencija – tai įvadas į balandžio 26 dienos Audiovizualinio vertimo studijų programos dešimtmečio šventę. Šią dieną į V. Gronsko auditoriją susibūrė Vilniaus universiteto Kauno fakulteto administracija, Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojai, studentai, absolventai ir socialiniai partneriai: Vilmantas Balčikonis, Paulius Kalvelis, Nerija Kaulakienė (Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga), Ramunė Balčikonienė (Lietuvos audiosensorinė biblioteka), Kęstutis Vaišnora (Lietuvos kurčiųjų draugija) ir Linas Kalėda (UAB „Aktida“). Visos šventės metu buvo verčiama į lietuvių gestų kalbą.

Audiovizualinio vertimo studijų programos dinamika

Šventinė diena prasidėjo nuo Audiovizualinio vertimo studijų programos dešimtmečio apžvalgos, kurią pateikė Audiovizualinio vertimo bakalauro studijų programos pirmininkė doc. dr. Jurgita Astrauskienė. Per dešimtį šios studijų programos gyvavimo metų mokslus sėkmingai baigė 186 studentai, iš kurių – net 168 bakalaurai, 15 magistrų ir 3 daktaro laipsnį įgijusios absolventės. Šiuo metu studijuoja 89 studentai, iš kurių – 71 bakalaurantas, 18 magistrantų ir 4 doktorantės. Pirmininkė pasidžiaugė, kad per dešimtį metų Audiovizualinio vertimo studijų mokslininkai parengė 55 publikacijas, išleistas įvairiuose Lietuvos (42) ir užsienio mokslo (13) leidiniuose, suorganizuotos septynios mokslinės konferencijos, vykdyti penki moksliniai projektai.

Apžvalgoje atskleisti ir Audiovizualinio vertimo studijų programos pokyčiai: atsisakyta trečiosios užsienio kalbos, studentai nerengia dviejų baigiamųjų bakalauro darbų, kaip buvo programos vykdymo pradžioje. Taip pat padaugėjo dalykų, skirtų audiovizualinių kūrinių prieinamumo įgūdžiams lavinti, o dėstytojos doc. dr. Jurgitos Astrauskienės iniciatyva įvestas bendrųjų universitetinių studijų dalykas „Kurčiųjų bendruomenė ir kultūra“, dėstomas partnerystės docento ir Lietuvos kurčiųjų draugijos atstovo Kęstučio Vaišnoros. Pasirinkti studijuoti šį dalyką gali visi bakalauro studijų pakopos studentai. Doc. dr. Jurgita Astrauskienė taip pat pasidžiaugė, kad dėl sistemingo programos dėstytojų darbo nuo 2023–2024 mokslo metų pradedama vykdyti nauja studijų programos specializacija *Audiovizualinis vertimas: skaitmeninio turinio prieinamumas*, orientuota į specializuotą ir prieinamumą skatinantį vertimą. Itin reikšminga 2022 metais pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su „ZOO DIGITAL GROUP PLC“ (JK), kurios pagrindu gautos licencijos Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojams ir studentams neatlygintinai naudotis ZOO skaitmenine platforma ir programine įranga paskaitų metu.

² Žr. <https://www.knf.vu.lt/mokslas/3213-jaunuju-mokslininku-konferencija-vertimo-tematika-tell-me-more>

Naujausias Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojų mokslinis indėlis

Labai svarbu paminėti šios programos dėstytojų mokslinį indėlį į audiovizualinių tyrimų vykdymą Lietuvoje. Šventės metu pristatyti trys reikšmingi naujausi akademiniai projektai ir veikla.

Doc. dr. Laura Niedzviegienė ir doc. dr. Jurgita Kerevičienė publikavo studiją *Medijų prieinamumas Lietuvoje: audiovizualinis turinys įvairių klausos bei regos galimybių žiūrovams*³. Vykdyto tyrimo tikslas – atskleisti Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų, taip pat neregųjų ir silpnaregiųjų poreikius, kurie susiję su tokių medijų kaip kinas, teatras ir televizija, prieinamumu. 2022 metais šios dėstytojos publikavo ir leidinį *Kinas ir teatras visiems. Audiovizualinių produktų pritaikymo neregiams ir silpnaregiams bei kurtiems ir neprigirdintiems žiūrovams gairės*⁴, taip pat organizavo seminarą, skirtą kultūros prieinamumui neįgaliesiems gerinti. Dėstytojų vykdyta veikla – Lietuvos mokslo tarybos finansuoto ir 2021–2022 metais vykdyto mokslinio projekto „Kultūrinė įtrauktis: audiovizualinių produktų pritaikomumo klausos ir regos neįgaliesiems tyrimas“ (KlaRega)⁵ dalis, tad *Audiovizualinio vertimo* studijų programos dešimtmečio šventės dalyviai turėjo unikalią galimybę apie jas išgirsti iš pirmų lūpų.

Pozityviai nuteikė prof. dr. Danguolės Satkauskaitės ir j. asist. Alinos Kuzmickienės pranešimas „Prancūziškumas dubliuotoje animacijoje. Keletas kuriozinių atvejų“, parengtas mokslo studijos *Prancūziškumas dubliuotoje animacijoje: tarpdalykinė prieiga*⁶ pagrindu. Autorių tikslas – parodyti, kaip per kalbą, manieras ir veikėjų charakterį animaciniuose filmuose perteikiami stereotipiniai prancūzų bruožai.

Šventės metu doc. dr. Jadvyga Krūminienė ir lekt. dokt. Indrė Višinskaitė susirinkusiems taip pat pristatė skaitmeniniu formatu išleistą monografiją *Nuo dekonstrukcijos iki disidentizmo: inter/intrasemiotinis vertimas Grigorijaus Kozincevo Šekspyro adaptacijoje*⁷. Autorės siekė per tarpdalykinę prieigą atskleisti, kaip per kino adaptaciją ir audiovizualinį vertimą, remiantis Šekspyro dramų tekstais, parodytas pasipriešinimas sovietų valdžiai. Ši tema labai aktuali atsižvelgiant į istorinius įvykius ir dabartinę sociopolitinę situaciją Europoje ir žmogaus poziciją karo akivaizdoje.

Tarptautiniai ryšiai

Per dešimtmetį vystėsi ir stiprėjo studijų programos dėstytojų ryšiai su mokslininkais iš užsienio, ne tik viešėjusiais Vilniaus universiteto Kauno fakultete, bet ir vykdžiusiais

³ Žr. <https://www.knygynas.vu.lt/autoriai/jurgita-kereviciene/mediju-prieinamumas-lietuvoje-audiovizualinis-turinys-ivairiu-klausos-bei-regos-galimybiu-ziurovams>

⁴ Žr. <https://www.knygynas.vu.lt/kinas-ir-teatras-visiems-audiovizualiniu-produktu-pritaikymo-neregiams-ir-silpnaregiams-bei-kurtiems-ir-neprigirdintiems-ziurovams-gaires>

⁵ Žr. <https://www.knf.vu.lt/kulturine-itrauktis-audiovizualiniu-produktu-pritaikomumo-klausos-ir-regos-neigaliesiems-tyrimas>

⁶ Žr. <https://www.knygynas.vu.lt/frenchness-in-dubbed-animation-an-interdisciplinary-approach>

⁷ Žr. <https://www.knygynas.vu.lt/from-deconstruction-to-dissent-intra-intersemiotic-translation-in-grigori-kozintsevs-shakespeare-adaptations>

mokymus. Užmegzti ryšiai skatina ne tik keitimąsi akademinėmis žiniomis, bet ir vienija tos pačios srities atstovus: šventės pabaigoje visų susirinkusių į renginį laukė siurprizas – audiovizualus sveikinimas, sukurtas Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojų prof. dr. Loretos Huber, doc. dr. Jurgitos Astrauskienės ir trečio kurso bakalaurantų iniciatyva. Studijų programos dešimtmečio proga vaizdo sveikinimus dėstytojams ir studentams perdavė pasauliniu mastu pripažinti audiovizualinio vertimo srities mokslininkai Anna Matamala (Barselonos autonominis universitetas), Agnieszka Szarkowska (Varšuvos universitetas) ir Jorge Díaz-Cintas (Londono universiteto koledžas). Verta paminėti, kad Anna Matamala prof. dr. Loretos Huber kvietimu 2017 metais svečiavosi Vilniaus universiteto Kauno fakultete ir Audiovizualinio vertimo studijų programos studentai turėjo galimybę klausyti jos vedamų užklotinio vertimo paskaitų. 2018 metais fakultete viešėjo ir Audiovizualinio vertimo studijų pradininkas Jorge Díaz-Cintas, kurio paskaitas galėjo išgirsti visa fakulteto akademinė bendruomenė. Vilniaus universiteto Kauno fakultetas yra vienintelė švietimo įstaiga, kuri rengia audiovizualinės produkcijos pritaikymo neįgaliesiems specialistus ir vykdo mokslinius tyrimus Lietuvoje, todėl bendradarbiavimas su pasaulinio lygio mokslininkais suteikia išskirtinę galimybę Audiovizualinio vertimo studijų programos dėstytojams ir studentams pagilinti savo žinias. Vaizdo įrašė apie studijų programos raidą, iššūkius ir pasiekimus pasakojo ir programos sumanytojos prof. dr. Vytautė Pasvenskienė ir prof. dr. Danguolė Satkauskaitė, dėstytojos doc. dr. Jurgita Keveičienė, j. asist. Lina Abraitienė, prof. dr. Loreta Huber, doc. dr. Laura Niedzviegienė ir partnerystės docentas Kęstutis Vaišnora.

Nors šventė baigėsi, Audiovizualinio vertimo studijų programos darbai ir užmegztos partnerystės tęsiasi toliau. Per dešimtį metų buvo ne tik sukurta, bet ir išstbulinta visiškai nauja programa, sulaukusi ir užsienio mokslininkų susidomėjimo. Norime padėkoti Audiovizualinio vertimo studijų programos socialiniams partneriams – UAB „Aktida“, vertimų biurui „Bella Verba“, dokumentinių filmų festivaliui „Nepatogus kinas“, UAB „Garso architektūra“, Lietuvos aklyjų ir silpnaregių sąjungai, Lietuvos audiosensorinei bibliotekai, Lietuvos konferencijų vertėjų asociacijai, Lietuvos kurčiųjų draugijai, Lietuvos literatūros vertėjų sąjungai ir Vilniaus kino festivaliui „Kino pavasaris“ – už jų nuolatinę paramą ir įsitraukimą į studijų programos procesą. Tikimės, kad toliau sėkmingai bendradarbiausime ir kartu švęsime dar po dešimties metų.